

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Λαρίσης-ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Λάρισα, 12 Φεβρουαρίου 2023

**Καλωσόρισμα Μάξιμου Χαρακόπουλου
στην εκδήλωση της παρουσίασης του Τόμου της Αγίας Σοφίας στην Λάρισα**

Σεβασμιώτατε, κ. Περιφερειάρχη, κ. Δήμαρχε, Αρχηγέ της Τακτικής Αεροπορίας, Στρατηγέ της 1ης στρατιά, κ. Ταξίαρχε στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλίας, Αρχηγέ της Γενικής Πυροσβεστικής Διεύθυνσης Θεσσαλίας -καινούργιος είναι Δήμαρχε για αυτό τον λησμόνησα- εκλεκτοί προσκεκλημένοι, πρόεδροι φορέων, συλλόγων. Είστε πάρα πολλοί και θα αδικήσω κάποιους ενδεχομένως αν αρχίσω να μνημονεύω.

Αγαπητές φίλες και φίλοι,

σας είμαι ευγνώμων ως επικεφαλής της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας για την εδώ δυναμική, μαζική οφείλω να πω παρουσία σας.

Σεβασμιώτατε,

η μεγαλύτερη αίθουσα που διαθέτει η πόλη φάνηκε μικρή για να χωρέσει το ενδιαφέρον των Λαρισαίων και αυτό μας γεμίζει με αισιοδοξία. Καλωσορίζουμε και την κ. Λιακούλη, τη συνάδελφό μας από το Κίνημα Αλλαγής.

Αγαπητές φίλες και φίλοι,

όταν πρότεινα στη Μαριάννα Πυργιώτη, που εκπροσωπεί μία σχολή κύρους της δημοσιογραφίας, φοβήθηκα μήπως η τελευταία εμπειρία από ανάλογη εκδήλωση στην οποία την είχα καλέσει, και ήταν επίσης και ο μεγάλος “ληξίαρχος” της πόλης μας, ο Νίκος Παπαθεοδώρου, μήπως εκείνη η τελευταία εμπειρία την έκανε να είναι πιο κουμπωμένη. Νομίζω ότι ήταν πριν 10-11 χρόνια, όταν μία δράκα επονομαζόμενων “αγανακτισμένων” μας προπηλάκιζαν στην Δημοτική Πινακοθήκη στην παρουσίαση ενός άλλου βιβλίου, Σεβασμιώτατε, στη Λάρισα. Ήταν μία σειρά διηγημάτων μας, “Εκ νεότητός μου”, που είχαν εκδοθεί από το βιβλιοπωλείο της Εστίας. Πολλοί από σας ενδεχομένως να το θυμόσαστε. Χαίρομαι, λοιπόν, που έχουμε πολύ διαφορετικές συνθήκες. Βρισκόμαστε εδώ και έχουμε τη δυνατότητα να παρουσιάσουμε αυτόν τον περικαλλή τόμο για την Αγία Σοφία, για τους ναούς της του Θεού Σοφίας, στον οποίο έχουμε 37 ιστορικούς εμβληματικούς ναούς, όπως είπε και η Μαριάννα νωρίτερα, από τη Σκωτία μέχρι την Κίνα.

Ο μεγάλος απών της σημερινής εκδήλωσης, όπως πληροφορηθήκατε όλοι, όσοι μπήκατε σε ενημερωτικά site, είδατε δελτία ειδήσεων στην τηλεόραση, είναι ο υπουργός Εξωτερικών ο Νίκος Δένδιας. Χθες αργά το βράδυ, μόλις είχε αφιχθεί από ένα ταξίδι που είχε πραγματοποιήσει στη Λατινική Αμερική, στην Κεντρική και Νότιο Αμερική, μου τηλεφώνησε αν είναι δυνατόν να αναβληθεί η εκδήλωση, καθώς με εντολή του πρωθυπουργού, έπρεπε τα χαράματα να πετάξει για τη σεισμόπληκτη νοτιοανατολική Τουρκία. Μου είπε ότι αν ήταν δυνατόν και μπορούσε να αναβληθεί η εκδήλωση να ταξιδέψω μαζί του με την ιδιότητα του επικεφαλής της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας στην περιοχή. Σεβασμιώτατε, γνωρίζετε ότι υπάρχει εκεί μία αρκετά ευάριθμη ελληνορθόδοξη κοινότητα που είναι ποίμνιο του Πατριαρχείου Αντιοχείας. Του εξήγησα ότι αυτό δεν

ήταν εφικτό, αλλά έθεσα τον εαυτό μου στη διάθεσή του αν υπάρχει επικείμενη αντίστοιχη επίσκεψη αλληλεγγύης και συμπαραστάσης και προς τον δοκιμαζόμενο συριακό λαό και το Πατριαρχείο Αντιοχείας, στο οποίο εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας, τη συμπαραστάσή μας και τη συμπάθειά μας. Είναι από τους πιο δοκιμαζόμενους αδελφούς μας, ελληνορθόδοξοι χριστιανοί στη Μέση Ανατολή, στη Συρία, από τον υπερδεκαετή εμφύλιο πόλεμο. Είναι αδέρφια μας, τα οποία έχουν συναίσθηση ότι είναι απομεινάρια του Βυζαντίου, του βυζαντινού κόσμου, έχουν βυζαντινή καταγωγή.

Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Χαίρομαι που μας δίνεται η δυνατότητα να παρουσιάσουμε αυτόν τον περικαλλή τόμο και στον τόπο μου, στην ιδιαίτερη πατρίδα μου, τη Λάρισα. Ξεκίνησε ένα ταξίδι το οποίο ήταν η πρώτη αντίδραση - από διεθνή οργανισμό στον οποίο όσοι συμμετέχουμε επί 30 χρόνια μοιραζόμαστε την κοινή πίστη, την κοινή παράδοση, τις κοινές αξίες- απέναντι στην απόφαση της τουρκικής ηγεσίας να μετατρέψει το μνημείο όχι μόνο του χριστιανικού, ιδιαίτερα του ορθόδοξου κόσμου, που είναι σύμβολο μας η Αγία Σοφία, αλλά κι ένα μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς σε τζαμί.

Χαίρομαι, λοιπόν, που βρίσκεται αυτή η δυνατότητα, ιδιαίτερα αυτές τις μέρες που συμπληρώνονται 30 χρόνια από την ίδρυση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, ενός διεθνούς θεσμού που έχει έδρα του, ίσως είναι ο μοναδικός, που έχει την έδρα του την Ελλάδα, την Βουλή των Ελλήνων. Ένας οργανισμός που προέκυψε ως ανάγκη μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων στο ανατολικό μπλοκ το 1989, την πτώση του τείχους του Βερολίνου, και τότε μας δόθηκε η δυνατότητα επικοινωνίας με την ορθόδοξη ενδοχώρα, αδερφούς μας όχι μόνο της βαλκανικής, αλλά και των χωρών της τότε Σοβιετικής Ένωσης, με τους οποίους δεν είχαμε ιδιαίτερες σχέσεις λόγω του ψυχρού πολέμου, λόγω του σιδηρού παραπετάσματος, κατά την έκφραση του Ουίνστον Τσόρτσιλ. Σήμερα, δυστυχώς, κινδυνεύουμε να υψωθεί ένα καινούργιο τείχος, ένα σιδηρούν παραπέτασμα στην Ευρώπη, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η οποία έχει αφήσει έντονο το αποτύπωμά και στη δική μας δράση το τελευταίο διάστημα. Ευχόμαστε όλοι να επικρατήσει η κοινή λογική, το διεθνές δίκαιο, να σταματήσουν τα όπλα, να επικρατήσει η ειρήνη. Λοιπόν, και πάλι θέλω να σας καλωσορίσω, περισσότερα θα έχουμε τη δυνατότητα να πούμε για την Αγία Σοφία, για αυτό το "ταξίδι" για τον Τόμο, για την αφύπνιση της διεθνούς κοινότητας στη συνέχεια».

Μπορείτε να παρακολουθήσετε το καλωσόρισμα του Μάξιμου Χαρακόπουλου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=4oJogJohkFs>

Εισήγηση Μάξιμου Χαρακόπουλου στην εκδήλωση της παρουσίασης του Τόμου της Αγίας Σοφίας στην Λάρισα

Θα είμαι σύντομος, κατανοώντας την κόπωση, και σεβόμενος απόλυτα αυτούς που επί αρκετή ώρα είναι όρθιοι. Θα μου επιτρέψετε, όμως, Σεβασμιώτατε και εκλεκτοί προσκεκλημένοι, φίλες και φίλοι, να μοιραστώ μαζί σας τα αισθήματα που ένιωσα την πρώτη φορά που μπήκα στην Αγία Σοφία, καθώς και την τελευταία φορά. Η πρώτη φορά ήταν το μακρινό 1989 κι η τελευταία μόλις πριν λίγους μήνες το 2022.

Το καλοκαίρι του 1989 μία ζεστή μέρα του Ιουλίου, πήρα το τρένο ως φοιτητής, εδώ, από τη Λάρισα, μετά από προτροπή του αείμνηστου καθηγητού μου, του Νεοκλή Σαρρή, για να πάω στην Πόλη με μία υποτροφία του υπουργείου Εξωτερικών, προκειμένου να βελτιώσω τη γνώση μου στην τουρκική γλώσσα. Είχε κάτι ταχύρρυθμα θερινά μαθήματα στο πανεπιστήμιο TOMER το του Πανεπιστημίου της Άγκυρας στην Κωνσταντινούπολη. Ο αείμνηστος δάσκαλός μου είχε κατά νου να ακολουθήσω ακαδημαϊκή καριέρα, αλλά, "Άλλαι αι βουλαί ανθρώπων, άλλα Κύριος κελεύει". Το 2000 προέκυψε

κενό στο ψηφοδέλτιο της Νέας Δημοκρατίας στη Λάρισα, μετά την αποχώρηση του Γιώργου Σουφλιά. Έτσι επιτάχθηκε, ουσιαστικά, από τον Κώστα Καραμανλή παραμονές των εκλογών και έτσι ενεπλάκη στο ταξίδι της πολιτικής.

Ξημερώματα, λοιπόν, μία ημέρα του Ιουλίου του 89, πρωί, έφτασε το τρένο στην Πόλη και λίγο πριν το σταθμό ξύπνησα ακούγοντας φωνές: η Αγία Σοφία, η Αγία Σοφία! Ο πρωινός ήλιος έλουζε τους θόλους της Αγίας Σοφίας. Ήταν πραγματικά εντυπωσιακό, ιδιαίτερα για όλους εμάς που μεγαλώσαμε ακούγοντας για την Πόλη και την Αγία Σοφία, το “σώπασε κυρά Δέσποινα” και “πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θα ναι”. Ιδιαίτερα για μένα που είχα πολλά ακούσματα από διηγήσεις του μικρότερου αδερφού του προπάππου μου, ο οποίος αμούστακο παιδί έφυγε από την Καππαδοκία και πήγε στην Πόλη να βρει τη μοίρα του, γιατί τότε Σεβασμιώτατε όλοι λέγανε ότι της Πόλης και το χρώμα και οι πέτρες είναι χρυσός. Οπότε από τότε όλοι επιδίωκαν να πάνε στην Πόλη για μία καλύτερη μοίρα.

Τώρα, μιας και είναι επίκαιρο με τους σεισμούς, μέναμε σε μία φοιτητική εστία που προοριζόταν αρχικά ως στρατώνας του NATO, και έμενα μαζί με άλλους δύο Τούρκους και είχαμε και ομηρικές συζητήσεις, να μην πω καυγάδες. Όταν κανείς είναι νέος δεν έχει αίσθηση κινδύνου, και βράζει το αίμα του. Μιλούσαμε και για τη Μικρασιατική καταστροφή, τη Μικρασιατική εκστρατεία. Αυτοί το λένε ο “πόλεμος σωτηρίας”, τον πρώτο καιρό δεν το καταλάβαινα. Η Μικρασιατική καταστροφή ήταν για αυτούς σωτηρία. Και για το Κυπριακό είχαμε έντονες συζητήσεις. Εις εξ αυτών, ένας από αυτούς κατάγοταν από αυτή την περιοχή της Αντιοχείας, σπούδαζε τότε πολιτικός μηχανικός. Μακάρι να είναι ασφαλής, όπου και να είναι. Έχασα από τότε την επαφή μαζί του.

Το πρώτο, λοιπόν, που έκανα βρισκόμενος στην Πόλη το 89 ήταν να επισκεφτώ την Αγία Σοφία, η οποία εντυπωσιάζει βεβαίως με τον εξωτερικό όγκο, αλλά κυρίως καθηλώνει πιστεύω τον επισκέπτη όταν μπαίνει στον Ναό. Βεβαίως, τα αισθήματα είναι πολύ έντονα, γι' αυτόν που μπαίνει ιδιαίτερα στην Αγία Σοφία έχοντας όλο αυτό το πολιτιστικό υπόβαθρο που έχουμε εμείς οι Έλληνες. Στάθηκα στο μέσον του ναού σεβασμιώτατε, απέναντι είναι κόγχη με την Πλατυτέρα. Την έκρυβε σε μεγάλο βαθμό μία σκαλωσιά που για δεκαετίες ήταν εκεί. Δεν ξέρω αν πραγματικά γινότανε δουλειά αποκατάστασης. Και κάποια στιγμή σήκωσα το κεφάλι προς τα πάνω, τα μάτια μου προς τα πάνω, στον τρούλο. Δεν υπάρχει Παντοκράτορας, όπως ξέρετε, έγιναν επιχρίσματα στον Ναό μετά την Άλωση. Υποτίθεται ότι σε ένα βαθμό αποκαλύφθηκαν κάποια ψηφιδωτά που είναι εντυπωσιακά, αρκεί να τα δει κανείς. Υψώνοντας τα μάτια προς τα πάνω, κατανόησα απόλυτα την αλαζονεία του Ιουστινιανού, όταν μπαίνοντας στον ναό, στα εγκαίνιά του, είπε νενίκηκά σε Σολομών! Πραγματικά, νιώθει κανείς ότι αιωρείται ο τρούλος της Αγίας Σοφίας. Δεν είναι σε κολώνες, όπως στους περισσότερους ορθόδοξους ναούς. Περιδιάβηκα στον Ναό, για ώρες. Είδα τους πελεκημένους σταυρούς στα στηθαία, στον γυναικωνίτη. Στάθηκα στο μέσο του γυναικωνίτη όπου καθόταν κατά την παράδοση η αυτοκράτειρα.

Και νομίζω ότι εκεί, κύριε Παπαθεοδώρου, οι βυζαντινοί όταν είχανε ξένες αντιπροσωπείες, εκεί τους πήγαιναν και δικαίως, οι Ρώσοι παρακολουθώντας από αυτό το σημείο τη Λειτουργία, μία ρωσική αντιπροσωπεία που βρέθηκε στην πόλη τον 10ο αιώνα λίγο πριν τον εκχριστιανισμό των Ρως, έγραψε προς τον Βλαδίμηρο ότι δεν ξέραμε αν ήμασταν στον ουρανό ή στη γη, όλα φαίνονταν να αιωρούνταν κατά τη διάρκεια της ορθόδοξης λειτουργίας.

Η τελευταία μου εμπειρία στην Αγία Σοφία ήταν το 2022, όταν πια είχε μετατραπεί σε τζαμί. Πριν όμως σας πω για αυτό, να σας πω ότι το 1989, ένωθα ιερή αγανάκτηση πώς ένα μνημείο ορθόδοξο, που ήταν κτισμένο για να λειτουργεί ως καθέδρα της οικουμενικής ορθοδοξίας, δεν λειτουργεί σαν εκκλησία και είναι μουσείο!

Το 2010 αξιώθηκα να είμαι στην πρώτη λειτουργία που έκανε ο Οικουμενικός Πατριάρχης στην Παναγία Σουμελά, ήταν η πρώτη φορά, 9 δεκαετίες μετά την μικρασιατική καταστροφή, την ανταλλαγή των πληθυσμών και την εκκένωση του Πόντου από τους Έλληνες. Ένα κομμάτι που μένανε, κάποιοι

μιλούν ρωμαίικα -περιδιαβαίνοντας την Τραπεζούντα ακούγαμε και ήταν Πόντιοι μαζί μας, που μίλαγαν ρωμαίικα. Υπάρχει μία ολόκληρη συζήτηση αν έμειναν Κρυπτοχριστιανοί. Πάντως, εκείνο που σίγουρα μπορώ να πω ήταν πως υπήρχαν διαμαρτυρίες το 1930 -όταν ο Βενιζέλος επισκέφθηκε την Άγκυρα, για να υπογράψουν το σύμφωνο φιλίας με την Τουρκία- Ρωμιών οι οποίοι έμειναν, καθώς το βασικό κριτήριο για την ανταλλαγή των πληθυσμών της Λωζάνης του 1923 δεν ήταν η γλώσσα αλλά η θρησκεία. Αυτοί μίλαγαν ρωμαίικα αλλά ήταν Κρυπτοχριστιανοί. Δεν είχανε προλάβει να αποκαλυφθούν, μετά το 1912.

Το 2010 μετά τη λειτουργία στην Παναγία Σουμελά, και μετά από πολλές λειτουργίες που ο Παναγιώτατος είχε κάνει στις εκκλησίες μας στην Καππαδοκία, στα παράλια, στην Ανατολική Θράκη, πιστέψαμε ότι πράγματι μπορούσε μία μέρα με αυτόν τον Πατριάρχη να αξιωθούμε να ζήσουμε μία λειτουργία και μέσα στην Αγία Σοφία. Δυστυχώς, η εργαλειοποίηση της θρησκείας είναι εμφανέστατη στην περίπτωση του Ταγίπ Ερντογάν, που αλλιώς ξεκίνησε και αλλιώς εξελίχθηκε. Και φάνηκε ότι επιχειρεί να εργαλειοποιήσει το ζήτημα της Αγίας Σοφίας, όταν άρχισε να έχει εσωτερικά πολιτικά ζητήματα, να αμφισβητείται ουσιαστικά η κυριαρχία του, η πρωτοκαθεδρία του. Η Αγία Σοφία στο συλλογικό υποσυνείδητο και των Τούρκων έχει μεγάλη αξία, όπως και στο δικό μας. Ξεκίνησε, λοιπόν, αυτή η συζήτηση “να σπάσουμε τα δεσμά της Αγίας Σοφίας” και να γίνει η Αγία Σοφία τζαμί, λες και είχε ιδρυθεί ως τζαμί και “να σπάσουμε τα δεσμά” γιατί το 1935 ο Κεμάλ Ατατούρκ στο πλαίσιο της εκκοσμίκευσης του κράτους την έκανε μουσείο. Όπως μουσείο έκανε και την Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα. Το 2010 που λειτούργησε ο Οικουμενικός Πατριάρχης στη Σουμελά, την επισκεφτήκαμε. Ήταν μουσείο. Λίγα χρόνια μετά η Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα έγινε και αυτή τζαμί. Επίσης, μοναδικό μνημείο, στο οποίο γινόταν οι στέψεις των Μεγαλοκομνηνών, καθώς μετά την άλωση του 1204 είχε διαλυθεί η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, διασπάστηκε, είχαμε την αυτοκρατορία της Νικαίας, την αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, το Δεσποτάτο της Ηπείρου και ούτω καθεξής. Μετετράπη, λοιπόν, σε τζαμί η Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα, μετετράπη σε τζαμί η Αγία Σοφία στη Νίκαια, μία πόλη που έγιναν δύο Οικουμενικές Σύνοδοι. Και η πρώτη έγινε το 325 και η έβδομη σε αυτόν τον ναό που μετετράπηκε σε τζαμί.

Σεβασμιώτατε, το 2025 συμπληρώνονται 1.700 χρόνια και θα επιδιώξουμε να κάνουμε εκδηλώσεις, αναδεικνύοντας τα πρώτα χίλια χρόνια της κοινής μας πορείας ως χριστιανοσύνης στη Νίκαια της Βιθυνίας, υπενθυμίζοντας και τη στάση της Τουρκίας που μετέτρεψε και αυτό τον ναό σε τζαμί και ακολούθησε η Αγία Σοφία της Βιζύης, που μνημόνευσε προηγουμένως, ο κ. Τσιρέλλης.

Γιατί όλες οι Αγίες Σοφίες; Προλειπώντας το έδαφος για να μετατρέψει και την Μεγάλη Εκκλησία, την Αγία Σοφία, με τα 400 σήμαντρα και της 62 καμπάνες που λέει η λαϊκή μούσα. Καθαρά στο πλαίσιο της εργαλειοποίησης της θρησκείας. Είναι ένα σαφέστατο βήμα οπισθοδρόμησης, πολιτιστικής οπισθοδρόμησης, οπισθοδρόμησης του κοσμικού κράτους στη γειτονική μας χώρα. Απέναντι σε αυτήν την ταπείνωση της ιστορικής αλήθειας, την δεύτερη άλωση κατά τον Ερντογάν, ως Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας από τη πρώτη στιγμή αντιδράσαμε με διαμαρτυρίες, με ψηφίσματα, τα οποία αποστείλαμε σε διεθνείς οργανισμούς, σε κοινοβούλια και κυβερνήσεις. Κακά τα ψέματα οι αντιδράσεις ήτανε κατώτερες των περιστάσεων. Ακόμα και από ομόδοξους λαούς, από ομόδοξες χώρες που θα περιμέναμε να έχουνε πιο ισχυρή αντίδραση. Μπροστά σε αυτή την πραγματικότητα αποφασίσαμε να αναλάβουμε εμείς, με τις μικρές μας δυνάμεις, ως ένας θεσμός στον οποίον συμμετέχουν ορθόδοξοι βουλευτές από 25 χώρες, μία εκστρατεία ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, κύριε περιφερειάρχη, και για αυτό αναλάβαμε 3 πρωτοβουλίες.

Πρώτον την έκδοση αυτού του περικαλλούς Τόμου, στον οποίο όπως ειπώθηκε συμπεριλάβαμε 37 ιστορικούς εμβληματικούς ναούς που δείχνουν το βαθύ αποτύπωμα σε αυτό τον ευρύ χώρο που επηρέασε η υπερχιλιόχρονη χριστιανική αυτοκρατορία, η ρωμαϊκή ανατολική αυτοκρατορία, που οι Φράγκοι μας επέβαλαν να την λέμε βυζαντινή αυτοκρατορία τον 16ο αιώνα.

Η δεύτερη δράση μας ήταν ένας παγκόσμιος διαγωνισμός φωτογραφίας, με παλιότερους αλλά και νεότερους ναούς που αναγείρονται αφιερωμένοι στην του Θεού Σοφίας. Ο Σεβασμιώτατος ανέφερε νωρίτερα ότι και στην πόλη μας, όπως ξέρουμε, αναγείρεται ένας τέτοιος ναός και χάρηκα ακούγοντας την δέσμευση του περιφερειάρχη ότι η Περιφέρεια θα συμβάλει στην ολοκλήρωση του αυτού του ναού. Η πόλη μας άλλωστε, όπως αποκάλυψε σήμερα και ήτανε μία όμορφη στιγμή, ο ιστοριοδίφης μας, ο κ. Παπαθεοδώρου είχε από τους βυζαντινούς χρόνους Ναό αφιερωμένο στην του Θεού Σοφία. Και η τρίτη δράση που φιλοδοξούμε να φέρουμε εις πέρας είναι να αναγνωριστεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης μια πολιτιστική διαδρομή που θα έχει το όνομα Αγία Σοφία, που θα συνδέει όλες τις πόλεις που έχουν ιστορικούς, εμβληματικούς ναούς αφιερωμένους στην Αγία Σοφία.

Αυτό το ταξίδι, λοιπόν, της ευαισθητοποίησης της διεθνούς κοινότητας ξεκίνησε από την Αθήνα με την παρουσίαση του Τόμου με τον πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, γιατί η Βουλή των Ελλήνων είναι βασικός αρωγός και συμπαραστάτης του έργου που επιτελεί η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας όπως τα κοινοβούλια άλλων μελών της οργάνωσης μας. Πήγαμε βεβαίωση στη Βενετία -θα πω μερικούς κομβικούς σταθμούς- όπου εκεί παρουσιάσαμε τον Τόμο ενώπιον των πλέον ειδημόνων, της παγκόσμιας επιστημονικής κοινότητας. Ήτανε το Διεθνές Συνέδριο των Βυζαντινών και μεταβυζαντινών σπουδών. Παρουσιάσαμε τον Τόμο στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών στην Καρλσρούη όπου πραγματοποιούταν η Γενική του Συνέλευση. Και βεβαίως πραγματοποιήσαμε παράσταση διαμαρτυρίας στην έδρα της Ουνέσκο στο Παρίσι. Και πράγματι, δήμαρχε, πολλά περισσότερα θα αναμέναμε από διεθνείς οργανισμούς για το ζήτημα της Αγίας Σοφίας. Είναι μία γραφειοκρατία η οποία πολλές φορές είναι κατώτερη των περιστάσεων. Ζητήσαμε μετά και τα δημοσιεύματα τουρκικών μέσων ενημέρωσης τα οποία κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου ότι αν συνεχιστεί αυτή η προσέλευση δεκάδων χιλιάδων ανθρώπων καθημερινά, ανθρώπων που καταλύουν εντός του ναού κυριολεκτικά, που δε λαμβάνεται καμία πρόνοια και καμία προστασία ασφαλείας του μνημείου, τότε το μνημείο αυτό κινδυνεύει με αφανισμό το 2050! Τα γράφουν οι τουρκικές εφημερίδες, η Τζουμχουριέτ. Φτάνουν στο σημείο από ιδεοληψία από φανατισμό να παίρνουν ροκανίδια από την εφτάμετρη αυτοκρατορική πύλη της εισόδου ως... ευλογία, να τα καταπίνουν οι μουσουλμάνοι. Να ξύνουν τους σοβάδες και τα επιχρίσματα από τους τοίχους, να έχουμε καταστροφές στα μάρμαρα του δαπέδου για ένα μνημείο που στέκεται 15 αιώνες όρθιο και κινδυνεύει σήμερα από την μετατροπή του σε μουσουλμανικό τέμενος. Οφείλαμε, λοιπόν, να αντιδράσουμε κι αυτό κάναμε, παρουσιάζοντας τον Τόμο σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, σε ευρωπαϊκές μητροπόλεις, επιχειρώντας να ευαισθητοποιήσουμε την διεθνή κοινότητα. Όσο συζητούμε για την Αγία Σοφία, τόσο το ζήτημα παραμένει ανοιχτό. Και ήτανε πάρα πολύ εύστοχο το μήνυμα με το οποίο ολοκλήρωσε τον χαιρετισμό του ο υπουργός Εξωτερικών, ο οποίος πολλάκις και κατ' επανάληψη μου εξέφρασε την λύπη του γιατί δεν μπόρεσε τελικά να είναι μαζί μας, αλλά η πολιτική τα έχει αυτά. Βρέθηκε χαράματα στη νοτιοανατολική Τουρκία. Το μήνυμά του ότι η Τουρκία ως θεματοφύλακας αυτών των μνημείων, τα οποία έχει το προνόμιο αυτή την ώρα να είναι στην επικράτειά της, οφείλει να τα προστατεύει να τα συντηρεί για να περάσουν και στις επόμενες γενιές. Γιατί τα μνημεία αυτά μπορεί να είναι ρωμαϊκά, μπορεί να είναι χριστιανικά αλλά είναι μνημεία του παγκόσμιου, του οικουμενικού πολιτισμού και ως τέτοια έχει χρέος να τα διαφυλάττει να τα διατηρεί. Δεν θέλω να σας κουράσω παραπάνω θα καταλήξω με ευχαριστίες, πρωτίστως προς τους συνδιοργανωτές τις εκδηλώσεις μας. Την Ιερά Μητρόπολη Λαρίσης και Τυρνάβου, σας ευχαριστώ ιδιαίτερα Σεβασμιώτατε για την συμβολή σας. Την Περιφέρεια Θεσσαλίας για την αρωγή στην προσπάθεια μας και τον Δήμο Λαρισαίων. Σας είμαστε ευγνώμονες για την συμβολή σας. Θα ευχαριστήσω ιδιαίτερα το εξάιρετο πάνελ των ομιλητών, γίναμε σοφότεροι νομίζω από τους προσέγγιση του Τόμου που έκαναν ο γιατρός-ιστοριοδίφης και ευεργέτης της πόλης. Αυτές τις μέρες υπάρχει μία έκθεση έργων στην Δημοτική Πινακοθήκη που συνέλεξε σε μία διαδρομή ζωής ο Νίκος Παπαθεοδώρου, που με τιμά με τη φιλία του, έργα τα οποία έχει προσφέρει στην πόλη για να είναι κτήμα όλων μας.

Τον εξαίρετο δικηγόρο, εξειδικευμένο στο κανονικό δίκαιο, τον κ. Νικόλαο Τσιρέλλη, για την προσέγγισή του για την αξία της Σοφίας του Θεού διαχρονικά στον ελληνισμό.

Και βεβαίως, όπως σας είπα νωρίτερα, την συντονίστρια της εκδήλωσης την κ. Μαριάννα Πυργιώτη, που εκφράζει μία άλλη σχολή δημοσιογραφίας που στις μέρες μας όλο και περισσότερο λείπει.

Ευχαριστίες οφείλουμε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με τη σφραγίδα του οποίου εκδόθηκε ο Τόμος -ιδιαίτερα στο Κέντρο της Αριστείας και την καθηγήτρια την κα Στουφή-Πουλημενου, που επιμελήθηκε το έργο. Τους καθηγητές, αυτή την πολυεθνική ομάδα που έγραψε τα σχετικά άρθρα για κάθε Ναό που περιλαμβάνεται στον τόμο. Την Βουλή των Ελλήνων που στήριξε την έκδοση. Τον συντονιστή της έκδοσης, τον σύμβουλο της ΔΣΟ τον άφησα τελευταίο, τον Κώστα Μυγδάλη, ο οποίος είναι θεσμική μνήμη της οργάνωσης μας -ήτανε παρών στο ιδρυτικό συνέδριο στην Ορμύλια το μακρινό 1993 και φέτος στην Ορμύλια, πρώτα ο Θεός, το καλοκαίρι θα πραγματοποιήσουμε την 30ή γενική συνέλευση εκεί από όπου ξεκίνησε το μακρύ αυτό ταξίδι.

Αγαπητοί φίλες και φίλοι,

δεν έχουμε δικαίωμα στη σιωπή, ιδιαίτερα εμείς οι Έλληνες, γιατί αν στάθηκε όρθιο αυτό το έθνος στα 400 χρόνια δουλείας είναι διότι είχε ως παρηγοριά το “πάλι με χρόνους με καιρούς πάλι δικά μας θάναι”. Γιατί πρόκειται για ένα μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η μεγαλειώδης παρουσία σας σήμερα μας δίνει δύναμη να συνεχίσουμε για τις κοινές αξίες που μοιραζόμαστε. Να είστε καλά. Σας ευχαριστώ από καρδιάς!

Μπορείτε να παρακολουθήσετε την εισήγηση του Μάξιμου Χαρακόπουλου στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.youtube.com/watch?v=Zlr-CjQUt-E&feature=youtu.be>